

Валерій КУРСОН,
*ст. викл. кафедри вокально-хорової майстерності
факультету педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя*

ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВІ ДИСЦИПЛІНИ У ВИКЛИКАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У тезах акцентується увага на сучасних викликах, які постали перед педагогами вищої школи у процесі викладання вокально-хорових дисциплін.

Ключові слова: *диригентсько-хорові дисципліни, педагог, дистанційне навчання, професійна майстерність, виховання.*

Сьогодні на сучасного педагога покладені великі завдання формування освічених особистостей, яких потребує Україна в часі важкої боротьби за своє існування та європейське майбутнє. Виховання сучасного молодого покоління на фундаментальних морально-етичних якостях, які значним чином входять до змісту саме гуманітарної освіти, забезпечує світоглядні позиції майбутнього суспільства та хід його розвитку. У процесі підготовки майбутніх як вчителів музичного мистецтва, так і виконавців, важливу роль відіграє комплекс практичних та виконавських дисциплін, серед яких дисципліни вокально-хорового, диригентського циклу.

Основним завданням хормейстерської підготовки є розвиток загальної музичної культури студентів, їх музичних якостей та здібностей, формування художнього сприймання і розвитку музичного мислення, навчання диригентської техніки й практикуму роботи з хором, удосконалення комунікативних здібностей та майстерності організації творчої взаємодії зі шкільним колективом.

С. Лінян виділяє дисципліни диригентсько-хорового циклу як опорні у підготовці учителя музики за двома параметрами, котрі визначають їх основне призначення, а саме: «сприяти формуванню якостей, які забезпечують можливість реалізації професійно-педагогічної діяльності (вокально-хорової, виконавської); готувати майбутніх учителів музичного мистецтва до такого

виду дитячої творчості, котра є найбільш важливою (співоча діяльність, яка є менталітетною для України) та найбільш поширеною в умовах загальноосвітньої школи; створювати максимально сприятливі умови для підготовки студентів до роботи з хором» [1, с. 11].

Виклики сучасної дистанційної освіти утруднюють оволодіння вищезазначеними дисциплінами, а також окреслюють неможливість взаємодії між учасниками освітнього процесу, особливо невербальної комунікації, неможливість набуття практичних навичок. У мистецькій освіті відсутність очних практичних форм музикування, таких як спів, гра на музичних інструментах, зменшує ефективність навчання в рази. Якщо музично-теоретичні знання ще можна опанувати онлайн, то дисципліни сольних та групових форм музикування, індивідуальних занять (у шкільних і позашкільних закладах освіти – це хор, гра на музичних інструментах, у вищій школі – постановка голосу, вокальний клас, хоровий клас, диригування) стають практично неможливими.

Також стає неможливим реалізувати такий важливий аспект роботи педагога на індивідуальних заняттях у вищій школі, як аудіоальний та візуальний контроль за опорно-руховним апаратом студентів, постановкою рук, диханням, роботою голосового апарату. Неправильність, неякісність цих аспектів відображається як на формуванні музиканта, так і на його здоров'ї, та може провокувати різноманітні професійні захворювання. Тому тактильні засоби корекції педагога, його особистий показ, демонстрація матеріалу на заняттях є необхідною і важливою складовою едукативного процесу. За дослідженнями американського психолога Альберта Міробояна відомо, що лише 7 відсотків інформації сприймається через сутність та значення слів, 38 – через звук голосу і 55 відсотків – через невербальні засоби, мову тіла.

У таких групових заняттях, як хор, проблема посилюється ще й неможливістю контакту не тільки педагог – студент, але і студент – студент. Оскільки на заняттях хорового класу комплексно виробляються навички хорового співу, вміння функціонувати як єдиний організм зі всіма навичками та

вміннями вокально-хорового виконання: від співочої постави до співочого дихання, загальнохорового та ланцюгового дихання, слухових, ритмічних навичків, чистоти інтонування, округленості, рівності звучання голосів, звуковедення, словоутворення, артикуляції, дикції, слухової уваги та контролю, розуміння ауфтактів, чітких вступів та зняття, емоційної виразності, динамічного плану, ансамблю, співу без супроводу, художньо-образного виконання. Дистанційна освіта позбавляє можливостей такого контакту, координації дій між усіма його учасниками.

Така ж проблема існує у вищій школі в індивідуальних класах у роботі з концертмейстером, де дотримання особливостей специфіки музикування є невід'ємним складником. Віддаленість, технічні засоби зв'язку, через які здійснюється дистанційне навчання, унеможливають налагодження спостереження за діями інших учасників процесу та встановлення тактильного контакту. Адже у технічному плані затримка сигналу складає мінімум 0, 2 с.

Висновки. Сучасні цивілізаційні виклики ставлять перед суспільством все нові та нові вимоги щодо динаміки розвитку всіх сфер життєдіяльності. Перед великими викликами постали і педагоги. Різноманітні нові форми та формати навчання значно збільшують навантаження освітян, але не завжди поліпшують якість результатів навчання. Проте найважливішим на сьогодні залишається питання безпеки як освітнього процесу дітей та молоді, педагогів, так і життя кожного українця, а також праця кожного заради перемоги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сунь Лінян. Методика фахового самовдосконалення майбутніх учителів музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ. 2016. 24 с.